

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗБІРНИК ТЕЗ

III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

«ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВЕ, ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МОВНО-КОМУНІКАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ: ПРОБЛЕМИ, ПРІОРИТЕТИ, ПЕРСПЕКТИВИ»

22-23 жовтня 2025 року

Дніпро 2025

УДК 336 : 338 : 378 : 631 : 657 : 658

*Конференція проведена на базі факультету обліку і фінансів
Дніпровського державного аграрно-економічного університету*

*Конференція зареєстрована
в Українському інституті науково-технічної експертизи та інформації
(посвідчення № 612 від 6 листопада 2024 р.)*

Обліково-фінансове, інформаційне та мовно-комунікаційне забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи: збірник тез III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 22-23 жовтня 2025 р. Дніпро: ДДАЕУ, 2025. 477 с.

Матеріали конференції висвітлюють сучасні наукові результати з питань обліково-фінансового, інформаційного та мовно-комунікаційного розвитку аграрного сектору економіки України. Тематичні напрями роботи конференції охоплюють:

1. Облік, аудит, аналіз та оподаткування підприємств аграрного сектору.
2. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства.
3. Фінансове забезпечення економіки України в умовах війни та післявоєнної відбудови: системні підходи й галузеві пріоритети.
4. Інформаційні системи і технології в аграрному секторі.
5. Культура професійного спілкування та інноваційні методи мовної фахової підготовки.

Для викладачів профільних закладів освіти, здобувачів бакалаврського, магістерського та освітньо-наукового рівнів вищої освіти, співробітників науково-дослідних та фінансових установ, представників органів державного і місцевого самоврядування, а також фахівців-практиків, які працюють в аграрному секторі економіки України та зарубіжних країн.

*Матеріали друкуються в авторській редакції.
Відповідальність за зміст представлених тез несуть автори.*

© ДДАЕУ, 2025

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ SWOT-АНАЛІЗУ ГАЛУЗІ САДІВНИЦТВА

С. В. Тютюнник, к. е. н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування,
В. О. Мельниченко, А. В. Герга, здобувачі вищої освіти
 другого (магістерського) рівня, ОПП «Облік і оподаткування»,
 Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна

SWOT-аналіз є одним із інструментів стратегічного аналізу, основою якого є встановлення та оцінка наявних зв'язків між сильними та слабкими сторонами, а також вплив сприятливих можливостей та загроз на досягнення існуючої стратегії. SWOT-аналіз, на думку Т.В. Ільченко, є проміжною ланкою між формулюванням місії підприємства та встановленням конкретних стратегічних цілей та завдань. В аграрній сфері кожне підприємство розробляє власну маркетингову стратегію, яка б забезпечувала нейтралізацію загроз та слабких сторін, а також реалізацію сприятливих можливостей та переваг [1]. В умовах воєнного стану та кліматичних змін постає необхідність в диверсифікації аграрного бізнесу з метою забезпечення ефективності його діяльності. Одним із шляхів вирішення є розвиток нішевих напрямів аграрного виробництва, зокрема садівництва. Розвиток галузі садівництва має як переваги, так і стримується різного роду ризиками [2]. У табл. 1 іще розглянемо складові SWOT-аналізу галузі садівництва.

Таблиця 1. SWOT-аналіз галузі садівництва

Strengths - Сильні сторони	Weaknesses – Слабкі сторони
<i>Інтенсивність виробництва</i> (використання сучасних інтенсивних технологій вирощування садів: карликові сади, шпалери, крапельне зрошення, висока густота посадки, механізація процесів, системи автоматизації, що дозволяють контролювати всі процеси в саду)	<i>Захист від весняних заморозків</i> (недостатнє використання систем захисту від весняних заморозків: фізичних методів (укриття, димлення, мульчування, полив, зрошення методом дощування), хімічних та біологічних методів (обробка біостимуляторами, використання кріопротекторів)
<i>Сортова база</i> (наявність високоврожайних сучасних сортів стійких до хвороб та популярних у покупців на ринку)	<i>Період окупності</i> (5-7 років для плодоношення саду та дороговартісна закладка саду)
<i>Оптимізоване внесення добрив</i> (застосування добрив у найоптимальніші строки та в обґрунтованій кількості, що сприяє одержанню максимальної врожайності та зберігає родючість ґрунтів)	<i>Стандартизація</i> (проблеми з калібруванням та сортуванням вирощеної продукції, що знижує конкурентоспроможність на зовнішніх ринках при експорті продукції)
<i>Ефективний захист рослин</i> (застосування сучасних екологічних та ефективних методів захисту насаджень)	<i>Залежність від праці</i> (потреба в ручній праці, яка носить сезонний характер)
<i>Умови зберігання</i> (наявність сучасних холодильних комплексів, які обладнані системами, що дозволяють підтримувати в сховищі оптимальні температури та режими вологості)	<i>Переробна база</i> (недостатні потужності для первинної переробки вирощеної продукції (сушіння, заморожування, консервування, виготовлення соків тощо)

<i>Екологічність</i> (високий потенціал для вирощування органічної продукції садівництва)	<i>Рівень матеріально-технічної бази</i> (висока ступінь зношення основних засобів)
<i>Унікальність продукції</i> (вирощування нішевих та високомаржинальних культур: ожина, обліпіха, лохина, фундук та інші)	<i>Залежність від погодних умов</i> (високий рівень залежності від посухи, заморозків)
<i>Собівартість продукції</i> (конкурентні показники собівартості продукції порівняно з основними конкурентами)	<i>Фінансова нестабільність</i> (обмежений доступ до довгострокового фінансування та високі ставки за кредитами)
<i>Експортний потенціал</i> (наявні налагоджені канали збуту продукції та висока частка експорту певних видів продукції)	
Opportunities - Можливості	Threats - Загрози
<i>Вихід на експортні ринки</i> (зростаючий попит на продукцію садівництва на світовому ринку)	<i>Хвороби та шкідники</i> (поява нових інвазивних шкідників та хвороб, які потребують значних витрат на захист)
<i>Державні програми</i> (наявність або створення державних програм компенсації вартості закладки садів та будівництва сховищ; можливість одержання субсидій, дотацій, програм пільгового кредитування)	<i>Імпортна конкуренція</i> (завезення дешевої імпортової продукції у міжсезоння)
<i>Розвиток внутрішнього споживання продукції садівництва</i> (споживання населенням свіжих фруктів та ягід)	<i>Кліматичні аномалії</i> (збільшення частоти та інтенсивності градів, посух, ранніх заморозків, що здійснюють критичний вплив на урожай)
<i>Розвиток переробки продукції</i> (залучення інвестицій у виробництво продукції з високою доданою вартістю: заморожені ягоди, горіхові пасти, сидри, пюре, пастила)	<i>Зміни в законодавстві</i> (введення нових екологічних або фітосанітарних вимог, які ускладнюють експорт продукції)
<i>Агротуризм</i> (розвиток «pick-your-own» та інших форм агротуризму)	<i>Дефіцит енергоресурсів</i> (підвищення цін на електроенергію для холодильних камер та введення графіків відключення електроенергії, зростання цін на паливо для техніки)

Результати проведеного SWOT-аналізу вносяться в SWOT-матрицю. Мета побудови матриці – пошук синергії між внутрішніми та зовнішніми факторами. За результатами побудованої SWOT-матриці формуються стратегічні альтернативи:

- Стратегія «S-O» (Сильні сторони та Можливості) – це стратегія наступу/зростання. Стратегія передбачає реалізацію можливостей за рахунок сильних сторін. Наприклад, на підприємстві є наявні сучасні холодильні комплекси (Сильна сторона) та на зовнішньому ринку спостерігається зростання попиту на яблука (Можливості). Стратегія «S-O» - використовуючи сучасні холодильні комплекси зберігати найкращі сорти яблук до весни/літа, коли зростає ціна на експортних ринках, з метою максимізації прибутку.

- Стратегія «W-O» (Слабкі сторони та Можливості) – це стратегія корекції/подолання. Стратегія передбачає використання зовнішніх можливостей

для подолання внутрішніх слабких сторін. Наприклад, в умовах воєнного стану спостерігається дефіцит ручної праці для збирання врожаю в садах (Слабка сторона) та є наявні Державні програми компенсації витрат на модернізацію виробництва (Можливості). Стратегія «W-O» - запровадити інноваційні технології механізованого збору ягід та автоматизовані системи сортування за рахунок одержання державної компенсації на інвестиційний проєкт.

- Стратегія «S-T» (Сильні сторони та Загрози) – це стратегія захисту/протистояння. Стратегія передбачає використання сильних сторін для мінімізації впливу зовнішніх загроз. Наприклад, на підприємстві посаджені унікальні, високоврожайні сорти (Сильна сторона) та існує загроза конкуренції з боку імпорту за низькими цінами (Загрози). Стратегія «S-T» - спрямувати діяльність на преміум-сегмент ринку акцентуючи увагу на унікальності та якості сортів з метою обґрунтування високої ціни і не конкурувати з масовим імпортом за низькими цінами.

- Стратегія «W-T» (Слабкі сторони та Загрози) – це стратегія виживання/мінімізації. Стратегія передбачає мінімізацію внутрішніх слабких сторін та зовнішніх загроз. Дана стратегія у більшості випадків передбачає скорочення виробництва або перепрофілювання. Наприклад, на підприємстві відсутня система захисту від заморозків (Слабка сторона), а в останні роки зростають випадки весняних заморозків (спостерігаються кліматичні зміни) (Загрози). Стратегія «W-T» у короткостроковій перспективі передбачає страхування урожаю або скорочення площ культур, які найбільш реагують на заморозки, а у довгостроковій перспективі – поступове інвестування у системи захисту від заморозків.

На наступному етапі проводиться оцінка запропонованих стратегій з позицій: життєздатності (чи є достатньо наявних фінансових та трудових ресурсів для реалізації стратегії); ефективності (як зміниться величина прибутку та показники конкурентоспроможності); терміновості (які стратегії потребують негайного запровадження з метою запобігання загроз). Найбільш пріоритетними та реалістичними є стратегії «S-O», а стратегії «W-T» є найменш дієвими, оскільки потребують негайних, у більшості випадків захисних дій. За кожною обраною стратегією розробляються конкретні, релевантні, досяжні, вимірювані та визначені в часовому проміжку цілі та завдання.

Таким чином, за результатами проведеного SWOT-аналізу щодо встановлення зв'язків між сильними й слабкими сторонами (внутрішнє середовище) та сприятливими можливостями й загрозами (зовнішнє середовище) здійснюється оцінка поточного стану з метою прийняття рішень щодо необхідності внесення змін до стратегії враховуючи ринкову ситуацію.

Список використаних джерел.

1. Ільченко Т. В. Роль SWOT-аналізу в обґрунтуванні перспектив розвитку аграрного підприємства. Причорноморські економічні студії. 2017. № 23. С. 79–83.
2. Мірзоева Т. В., Жарун О. В., Коротєєв М. А. Обґрунтування перспектив розвитку садівництва в Україні з урахуванням притаманних йому ризиків. Сталий розвиток економіки. 2025. № 2(53). С. 124–131.

«Обліково-фінансове, інформаційне та мовно-комунікаційне забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи»

Наукове видання

Мова видання: українська, англійська

**ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВЕ, ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МОВНО-
КОМУНІКАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ: ПРОБЛЕМИ,
ПРІОРИТЕТИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

Збірник тез конференції

*Матеріали друкуються в авторській редакції.
Відповідальність за зміст представлених тез несуть автори.*